

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Quam misera sit seruitus coniugatorum cap. iii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

1. Cor. 7

retur ex libero homine uile mulieris mācipium. De hac eadem seruitute Apostolus ad Corinthios scribens ita precipit. Seruus uocatus es, nō sit tibi curā: sed si potes liber fieri, magis utere. Quod iuxta interpretationē Origēnis ita intelligendum est, ut seruum dicat eum qui coniugali conditione constrictus est: quoniam uir non habet potestatem sui corporis, sed eius uxor: liberum uero cœlibem quod careat contubernio fœminarum.

Quam misera sit seruitus coningatorū. Cap. III.

Misera sanè uidetur esse oīs seruitus. quacūq; ratione homo homini seruiat: qm̄ ut latinus philosophus noster Cicero acute differit, bene infirmatus à natura animus nemini parere uult: ut ea longe miserima, quā propter libidinē à uiro nobili seruiatur uilissimæ mulieri, quē cōtra Deum hunc imperare: & illā seruire præceperit. Sollicita, ac misera profecto est omnis seruatorū conditio, attamen hi quandoq; libertatē, uel reuēptione aliqua, uel heri sui munificentia ubi diu, fideliterq; seruiuerint, cōsequuntur. Quin et licebat olim illis, quibus acerbiore seruitute pmerentur, ad statuā cōfugere, & uēditionē postulare, atq; uel sic immutare aliquo pacto salutē truculētā dñorū, atq; seruiturē maritorum sola mors soluit. Si miserū est ergo ubiq; seruire, multo miserius est seruire, inferiori, & ubi nulla ratione possis effugere seruitutē. Quid q̄ sunt uxores q̄dā adeo improbæ, & seruitutē maritorū adeo immaniter affectātes, ut eos et ueneficis, & magicis p̄cationibus incātēt, quatenus illis p̄ arbitrio tanq̄ iumentis, & brutis animalibus abutātur. Erit fortassis mulierosus, q̄sp̄iā, q̄ putet falsa, & cōficta esse, q̄ diuicimus, & quo magis maritorū molestias coaceruauero, eo minorē habeat dictis fidē. Sed utinā nō multo et plura mala eēnt, quorū ego uel inexpectus, uel ignarus sum, uel q̄ et uolēs prudēsq; p̄tereo, uniuersa autē soli mariti

Extat Phoronei regis, ac legū latoris p̄clarissimi uerbū,
 quod ultimo spiritu Leontio fratre dixit. Ad summam,
 inq̄t, fœlicitatē nihil mihi frater in uita unq̄ defuisse cōfi
 teor, si uxor nunq̄ affuisset. Quē quū Leontius interro
 gasset. Quid ita: Mariti, respondit, oēs sciunt. Itaq̄ quis
 cunq̄ mihi non credit, maritos uelim consulat huiusce
 rei instructissimos. Satius quidem respondebunt (modo
 non pudeat fateri uerum) cuiuscunq̄ barbarorum hominū
 nū in seruitutem dari q̄ perferre sub imperiosa fœmina
 perpetuum famulatum. Non enim eorum tam dura so
 lent esse imperia, q̄ quarūdā fœminarū furiosa domina
 tio: ad cuius sanē cōparationē omnis carcer tolerabilis
 est, & omne ergastulū leue. Sed qd ego hęc refero, quū
 nemo satis nosse possit ingenū muliebre, nisi aut q̄ uxo
 rē duxerit, aut q̄ quoquomodo paruerit aliquādo impe
 riis mulierū. Non. n. q̄s sentit (ut aiunt) qua parte stringat
 calceus, nisi q̄ eū sit indutus. Celebratur p̄pterea nobile
 apophthegma Pauli Æmili amicis aliquando pedē cal
 ceū nouū indutum porrigentis. Vos uidetis, inquit, pul
 chrū, & nouū calceū, q̄ aptari meo p̄be uidetur pedī, ue
 rū qua parte torqueat mihi pedē, solus ipse cōtortus sen
 tio, innuens Papyriā uxorē, etsi ab oībus laudaretur, suis
 tñ esse auersam moribus, ac p̄pterea causis occultis affli
 gi. Thæodectes uero Aristotelis discipulus q̄ elegantissi
 me p̄simile esse dicebat coniugiū senectuti: qm̄ utrunq̄
 imperit, & inexptes ferē alleq̄ anhelant: at ubi assecuti
 sunt, grauitur solere eos dolere prioris uoti fœlicitatem
 per tactos. Hipponactes uir sapiētia summa p̄ditus dice
 re solebat, duos tantūmodo esse iucundissimos cōiugii
 dies, nuptiarū, & funeris: uerū funeris multo fœlicio
 rē: qm̄ nuptiarū dies multorū initū esset malorū, funeris
 uero finis. Q̄ uāobrē Pacuulū in morte triū uxorū, q̄ de
 una sese singulæ ficu suspēderant lachrymantem, ferunt
 his uerbis ab Ariō eius amico cōfirmatū. O dii boni, in
 q̄t, q̄ inq̄ ploras: qn̄ potius recordare qd̄ tibi suspendia

DE MOLESTIIS CONIV.

una foelix arbor suspendit, & gratulare plantæ illi foelicissimæ. Rogauit subinde per iocum dari sibi de eadẽ arbore surculos, quos & ipse suis hortis infereret, ac rigaret, ut esset (credo) uxori suæ nimium uiuaci, unde & ipsa pendere cito posset. O quot sanè uiri in foro publice adiudicantur uulgo foelices: quod opibus, & dignitate, & honore multis præsent, qui tamen clam, intra domesticos parietes, uti uilia mancipia ob improbos, & impertunos uxorũ mores, assidue, grauiterque uexantur: quantoque foris honestis titulis, apud homines magis nitent, tanto domi apud uxores propter contemptum, & apud semetipsos, propter conscientia testimonium, magis sordent. Nec ab re propterea Mitio ille reuerentianus foeliciter secum agi dicebat, quod uxorem nunquam habuisset, quod unum maxime fortunatum esse se censebat. Quam foelicitatem ne quando perderet Thales ille Milesius, unus ex septem sapientibus graecia, suadenti sapienter matri, ut uxorem duceret, perbellè astutis suis his responsis imposuit. Primo nanque respondebat. Nondum est tempus mea mater uxoris habenda quum sim iuuenis adhuc. Processu uero temporis, emensa ferè iuuenta, quum illa acrius instaret, atque idem frequenter repeteret respondit. O mater non est tempus amplius: nam senescenti mihi uxore opus non est. Idem fermè sibi uult illud dictum Diogenis, qui alibi quando interrogatus: quando esset uxor ducenda. Iuueni (inquit) nondum: seni nunquam. Perplexe enim est urbanitate sermonis suadebat, abstinendum prorsus matrimonio, qui tranquille uiuere uelit. Vnde Paulus ad Timotheum: ut tranquillam inquit, & quietam uitam agaturus, in omni pietate, & castitate. Quod est dicere, ueram uitæ tranquillitatem, & animi quietem, non nisi in cultu & obseruantia religionis, & in castitate, & carnis integritate consistere.

1. Timo. 2